

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V.

У Новом Саду, 10. априла 1882.

Бр. 10.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Д у е т.

(Невамо га: брат ја и сестра Уха!)

Ја. Ја бих у Беч, моја селе,
Чујем тамо нешто деле, —

Уха! Одбаци мис'о, баци је,
Ту с' деле — делегације.

Ја. Пре су рекла нека звона:
„Треба осам милијона.
То нам народ мора дат',
Да се миром сврши рат.“

Уха! Јест', ал сада, после рата,
Сад смо сели тек на хата
Сад тек ишту мира звона
Дваестипет милијона.

Ја. Шта, шта?!

Уха! Да богме да!

Ја. Па то је скупљи мир нег бој.

Уха! За рат је крв а за мир зној.

Ја. Ух! боже мој!

(Пауза — а за то време неки претмишљају, да ли ће још и доста бити два-десетипет милијона).

Ја. Жао ми је, сестро драга.

Уха! А шта жалиш, кога врага?

Ја. Жалим, ако желиш знат'
Што ја нисам делегат;
Па да гласам од свег срца,
Да ми језик не замуца,
Оној тици, изелици
Нашој слаткој политици,
Да вотирам на памет
Од свег срца — дваестипет.

Шетња по — шајкашком и перлеском риту.
Иначе бр. CVIII.

Давно сам се већ зажелео да видим бела света. Само нисам дуго могао да се решим куда да идем. Да ли у који наш манастир? Но онда не би могао рећи, да сам видео бела света. Или можда да идем у Будапешту? Но и то се не би звало ићи у бели свет. Или кад баш хоћу да видим бела света, како би то било да идем у Црну гору? Но ту би опет као Аустријанац могао допасти шака бокешким усташима, а ко међу њих доспе, тај не види бела света.

Или како би било да идем у Кикинду или Панчево? Но ту опет могу господа мислити да сам какав руски агенат или бар Скобељевљев „штифлуцер“, па ће ме затворити, а затворен човек, као што знате, не види бела света.

Шта ћу и како ћу дакле?

За Београд не даду пасош (да бар и лане нису дали ни Бонтуу); за Карловце немам новаца (а Корнфајн неда на вересију); за Чортановце није још готова железница; у Солбор и Сентомаш ићи забрањује ми дијететика; у Вуковар и Загреб не смем ићи, јер би ме тамо нестало (јер онде нема Срба, дакле ни мене не би било); у Италију не смем ићи, јер би онда био тамо око Кошута; у Русију не смем, јер би био око Скобељева, а нама мађарским грађанима слободно је бити само — око Тисе.

Ха, погодио сам!

Ја ћу да идем у таква места, где ћу бити заиста око Тисе! А као што знамо Тиси је најближи шајкашки батаљон и перлески срез, хајд' дакле у Тител и у Перлез — ту је човек најсигурнији и најмирнији, јер су прошли избори посланика, а може уживати и ту насладу, да непрестано покрај Тисе пеће и у Тису гледи; та ту да дође Скобељев, који је недавно с водом наздравио и онда воду испио, могао би и Тису попити! Но шта би ми онда без Тисе радили? Ко би онда вукао лађе (по суву)? Ко би онда

жуборењем својим приповедао славу Шајкаша и граничара за ову нашу државу? На што би онда арендатор тителске *ћуарије* своје труле даске употребљавао? Да није *Тисе* чији би таласи онда тако *беснили*, кад какви немили ветрови дувају?

Ја се дакле одлучим да идем у те Тисине крајеве. Наручени за два сахата фиакер стиже акуратно у полак пет сахата, ја седох на кола, пара звиждну и ја у — Каћу. Ћиру Бабина нисам видео, нити ми је друга каква непријатност пасирала, осим што у Вилову нисам могао добити ништа за јело. А најпоследје била је велика среда па и не шкоди мало постићи, да покажем да имам црвене свести, те да у своје време могу добити дишпензацију за женидбу. У Тителу је била така зима и мраз, да је и *живо* било озебло, те смо га морали *хладног* пити, на против знам кад сам га *лети* на запари у Тителу пио, увек ми је било, као да пијем рускога чаја. У вече је пећ била тако хладна, да сам увијен у бунду направио онако Едисонским расположењем један врло важан проналазак. Проналазак је тај заиста врло важан по лекаре и болеснике. Кад су лекари ради да нареду којем болеснику *хладне облоге* на главу, па ако вода није доста хладна, а леда нема, онда је најбоље прислонити крпе на тителске фуруне, кад је напољу студено и хладно, те ће се крпе тако лепо разхладити, да би могао од њих сладолед правити. Премда би се и од *родољубља* неке тителске господе, особито приликом саборских избора, такође дао сладолед правити, а то

би био згодан сурогат за воће, којег и овако нема, јер је због ускршњих мразева воће и онако пропало. У Тителу и Перлезу грували су топови, баш као и г. 1848., сад је било због ускрса, а онда не знам из каквог је весеља то чињено. На Ћуприји тителској сетио сам се онога обрштара, што је командовао ту Шајкаше на шајкама, кад је био маневар, на ком је био присутан цар Фрања I. Цар је стајао на Ћуприји, која беше за шајке отворена, а ове су имале да дешилирају и прођу Ћуприју. Покрај цара је стајао његов тумач. Обрштар видећи како једна шајка није добар правац узела, те ће крзнути о Ћуприју, продере се онако по свом начину на капетана, који је командовао шајком: „Швенкуј шајку, капетане, б... ти твога!“ Цар запита тумача: „Was sagt er?“ — Тумач одговори: — „Er commandirt serbisch.“ — Давно је то било, још у оно старо добро време, кад је шајкашки војник чувајући на брегу код барутане тителске стражу, лети прислањао пушку на зид, па се пружио у хладу па спава, а данас морају војници да чувају стражу на Мутњачи, кад су избори посланички, да не би народни бирачи прелазили и долазили у Тител на избор. Баш се времена мењају!

У Перлезу се састадох с многим браћом. О лепом српском дочеку мога брата Ћуре и његове добре и лепе господе нећу ни да говорим, јер то је приватна ствар и шта се тиче н. пр. читаоца у Далмацији и Зајечару шта сам ја у Перлезу ручао и до колико сам сахата поред мађаратског вина играо

ПОДЛИСТАК.

Цртица из јужно-босанског устанка*)

од Моје Медића.

Мало нас има, који смо били на „Тромеђи“ т. ј. на ономе педљу земљу, гђе се састаје међа босанска, далматинска и хрватска; а лако би нас на прете пребројио; који тамошње крајеве и онај народ скроз познајемо. За ово мало вијека никад онај крај није био онако знаменит и на ногама, као оно за вријеме *јужно-босанског устанка*.

Чим дадохме абер прве пушке на Невесињу, непотраја дуго, кад ли се неколики јунаци појавише у јужном крају поносне Босне са крсташ-Барјаком у руци: да буде дух народни, око себе да сакупе све по избор јунаке, те тако да сложним мишицама, потрзају ропске лапце, бјеснило и тиранство турско докончају, а роду своје љепшу срећу и сјајну будућност уздигну.

Кад је започело чаркање и право војевање, нијесу она села „на кордуну“ мирна била. А иначе се нијесу „*каури*“ радо гледали са својим комшијама особито од кад почеше изгонити неке остарјеле и скоро заборављене дугове. Е, кад је ратно вријеме, свак се својој глави боји; а није тријеба кињити се, нађе се доста беспослица, који свашта смишљају, те час ову, час ону лаж, уврзу у уши сељанима, који су и без тога жалосни и огорчени. И јесу она мјеста тај пут несретна била. Све чиле и здраве људе пограбили су у пјешаке и у „домобран“; неке су оћерали с коњма к војсци; неки су морали ићи на даниште, — е

*) Послато на расписану награду.

У.)

тако не оставише на миру никога, већ оно стараца и децурлије. Жалосна је и то храна и обрана, ако до тјеснаца дође.

Кад је свјетац, скупљају се људи прије службе божје пред црквом; а након ње пред крчмом, те ту „није вино, ко има новаца, а ко нема, сједи код лонаца“. Тада се није ни о чем другом разговарало, већ о чети, о ратовању, што је ко чуо или запамтио.

Једне нећеље, око попасно доба мало, погнаше се небом облачине, муње сијеваху и обасјаваху мрачну земљу; гром за громом орио се као да кани сав свијет затаманити. Разговор се брзо прекиде. Свак побјеже својој кући, да за рана и прије пљуска готови конак. За мали часак лину киша као из кабла. То је било око Ћурђева дна.

Кад је гођ тавна и кишовита ноћ била, није се ником дало спавати, јер су Турци пријетили да ће сва околна села похарати и поналити, и то ради тога, што је брат брату. граничар Бошњаку, на руку ишао. Те ноћи сам ђаво натента некаквог лудаију, те узбуни неколике куће у селу. Каза им да долази „из млина“ (са Уне) и да су Турци ударили на млинаре, потукли их до ноге, те док се мало одморе, да ће ударити на ову банду Клео им се да је тако, па најзад рече да је оставио и кљусе и товар доље, само да спасе своју главу. Тај глас оде кроза село, као да га је вјетар носио. За који час почеше и звона звонити на ларму.

Нема оклијевања, нити станка више у кућама. Дјевојке траже оно прња и накита: јадне матере прикупљају дјетицу и бјеже с њоме у главицу, у шуми; мушкарци раде што од жива и хране уграбити. Све се дало на по-

жандара са жестокиим брат-Марком, који у ревности својој уместо „жандара“ зграби краља или даму, те телеграфском брзином однесе и „велику“ и „малу“ са бојнога поља. Али се састадох у Перлезу и са ревноним члановима депутације, која је пред избор саборског посланика за уздизски срез ишла барону Николићу и госпођи бароници на поклоненије и на рукољуб. Не знам из ког су села били ти чланови. Један брат, који се сад ратосиља тога поклоненија, причао ми је, како је страшна киша падала и грдно блато било, кад су путовали на ђабу, те кад их стражња кола стадоше прскати, рећи ће му друг, што је с њим на колима био: „Ху, како ћемо овако искаљани изићи пред барона! — „Ћути, бога ти, барон неће гледати на наше каљаве хаљине, него на наше *чисто срце!* — (А срце је, као што знате врло чисто било и командовано поклоненије им је ишло врло од срца!) Још су ми депутирци приповедали по некоје ствари за „Стармали“, али ми је усљед оне горонадне ветрине други дан ускрса све изветрило из главе, те их молим да ми пошљу написано.

У *Фаркаждину* сам други дан ускрса видео неки чудноват обичај. Док се тога дава људи у целом православном свету поливају *водом*, онде су нас госте поливали *вином*, што нема забележено у књизи „Живот и обичаји српског народа“ од Вука Караџића. Само је један Фаркаждинац био поливен *водом*, јер није био на јутрењу, а то вам је врло чудноват човек: порцију не плаћа, новине не чита, ни за ког при из-

сао; али их је још много, који су буновни, те се не могу разабрати. Било их је који су навукли женски комад робе (одијела); а нека планинка или маја у овој забуни шчепала је ђуп масла, па како је бјегала, запеше јој антерије за трн, а она сиротица пружа се колико је дуга и широка по лонцу. (Код те несреће може се рећи, да је било и *незина масла*). Један је опет заробио челца, па га пригрлио на своје раздрљене прси. Чим је полећео узнемири пчеле за то га почеше жаокама боцкати Узмучио се и он, не зна што би почео. Жао му је челца бацити, а мука опет носити; еле сјутрадан био је прсат као и онај „*стари војак*“*) од уједа, када но је супрот своје воље добио „*оштит*.“ Неки траповијесан супруг сит се намлатио своје добре женице, мишљао је, е је неко туђи провалио у кућу, па хоће да га пороби. Могла је без тога бити, да није гледала за се. Свакако је најгоре прошао онај војно, што није могао писнути од жеће. Да га бар она не мучи, полети у мљечару да се на омаку напије млијека. Одмах крај врата набасао је на качицу, пуну *сурутке*, што је редуша припремила као напој за свиње. Један коњ воде не пробира; тако и он искапи све до дна, — али је и она њему вратила шио за огњио.

Тако је та злосрећна „ноћца без мјесеца“ прошла. Кад је зорица забијељела и бијели данак стигао, сви се повратише својим кућама. Нико није ластовао те ноћи, а скоро доживљео је какав смијешан догађај.

Оваки гласови чешће су назували опанке, ма из кућа мало се ко усуђивао онако у тутањ бјегати, јер су неке ствари први пут стекле ноге; а можда је за тијем и хајала

бору није гласао, на Германа се не срди, вино и пиво не пије, него је прави вегетаријанац, живи само од *млека*, — а томе свему ће бити можда узрок, што то још није научио, јер се баш *дан пре родио*, него што ћу ја доћи у Фаркаждин, и тако му још није било ни 24 сахата, кад сам имао част бити му представљен. Спавао је цео дан мирно, као г. Ч. у цркви. Кад ми је један од гостију за ручком нешто приповедао о *српској неслози* при избору посланика на мађарски сабор у ономе срезу, он се *заплакао*, но мајка га је брзо утишала и утешила, певајући му песму: „*Тех' ће вода куд је текла*“. Иначе је био миран и пристојан, као што и приличи домаћиновом сину, а са чела си му могао читати, како је весео и поносит, што је добио дедино име, као да зна, како му је деда ваљан и поштен Србин, на кога би се многи и многи млађи угледати могли, те не слушати празна обећања сујетне и грабљиве господе барона и друге аристократије.

При повратку у Нови Сад пратио ме је — мурлук и снег; мурлуку сам се мало и надао, али снегу у ово доба године баш никако. На путу из Фаркаждина у Нови Сад запео сам за — Перлез и после за Тител, но нити сам ногу угануо, нити ми је које *ребро* фалило, а зли језици су ипак по Новом Саду говорили, да сам ишао на пут да ми какав вешт провадија из ребра створи — *Бегу*. Но то је већ стари обичај у Новом Саду, да чим се ко отисне на пут, одмах веле: „*иде да се жени*“, па ма он случајно

дружба трчилажа и изјелица. Не лези враже, некако се деси, да су „домобрани“ у првом селу, а близу међе босанске, пуцали у „шајбу“, баш из јутра. Стари војници нијесу ни помишљали да би то могло бити, јер кад су они војевали, није се нишанило у ратно доба, а јамачно не душманину под носом; за то су држали као у воску, да се домобрани слапили с „*некрштеном вјером*“. Ма и онај, што је прије стајао као станац камен, овај час изгубио је вјеру у све, па се спремио, не да сјече — већ да утече, јер веле: „*Бјеганова мајка пјева, . . .*“

Свак је жељно очекивао, кад ће бити крај томе стражењу и кад ће куцнути страшна ура тој страховињи. Већ нам је наставање у том крајичку постало несносно. Сви смо упирали очи на чету, јер од давно се већ поговара, да ће навалити на *Кулен-Вакуф*; то легло немилијех попурица, те страх и трепет све околине.

Е, овде ће; е, овде ће четници ударити. Нико не зна истину казати. Једва једвице стиже нам радостан глас да ће чета за стално 13. (25.) Јуна, дакле други дан у очи Видов-дана, покушати своју срећу јуначку. То је било год. 1876.; управо у озловијеђени *цетак*. На тај абер сваком је радост сијевала из очију; мушко и женско, велико и мало: све се припремало да у петак, који први дође, у праскорје буде на међи, те да искали срце своје, гледајући, какву тешку покору чиниће Турци.

Оно нас, што накависмо остати на огњишту, бијасмо ипак сјетни и покуњени, јер се бојасмо да ће и овај покушај многоме соколу узалуд сломити крила. Туга нам је срце облазила, кад смо помишљали, е би ко од својте, што је свом силом навало тамо ићи, могао лудо погинути.

*) Да није то митровачки „теча“? Опаз. Слагачева.

ишао и на *погреб* какав или на *вашар* да купи *корито* или *обраницу*. Не знам да ли тога похваледостојнога обичаја има и по другим местима у Угарској, те ако има, онда тамо људи ваљда и кад какав касир с касом побегне, а они веле: „отишао да се жени“; или кад какав калуђер заиђе да купи потписе на какву адресу, а они можда говоре: „иде да се жени“ и т. д. Него мора бити да исти обичај и у Бугарској влада, јер кад је летос ишао бугарски кнез некуд на пут, говориле су жене и новине, да „иде да се жени“, и већ су нашле кога и узима, а међутим до сада од сватова ништа.

Него умал' нисам нешто заборавио!

Добро кад сам се и сад сетио! А то је: умал' не заборавих да завршим ову шетњу!!

Аб.

У ш т и п ц и.

¶ Па кажу да није истина, да су у шајкашком Сентивану ухватили два *руска агента*, а овамо ено пуно *ђурђево* (у Шајкашкој) *Руса* (Русина)!

□ Те *делегације* мора бити да су врло богате, кад влада хоће од њих да иште 24 милијона у зајам!

△ Због онако незгодне здравице, што ју је Скобељев поред чаше *воде* наздравио, забрањује се у Аустро-Угарској од сада поред *воде* наздрављати.

Кад је суђени данак освануо, затече сва околна села пуста, као да је каква тешка болезана све поморила. Цио боговетни дан није нам нико могао бесједу откинути из уста. Кад и кад чули смо рику топова и цик пушака. То нам је било све. Већ је и сунцу додијало гледати, гђе се крвца пуши из травице; скоро ће да зађе, а још гласника нема. Тек кад је густо мрак по земљи разастрво своја крила, почеше стизати. Ми им не дадосмо ни одакнути, већ их заопуцасмо, да нам казују какве добре гласе. Али тужан поглед њиховог мутног ока већ нас је немилосрио; па оно мучање и намрштено лице такођер је свједочило, да су се *одбранили* злотвори крста и слободе.

Послије неколико дана састанем се ја с некијем својим пријатељем још од колијевке. Знајући да је и он био на бојишту, сврнућу у неку разговор и на то ново крвопролиће. Он се из почетка чинио невјешт, касније се вајкао; али то му све није помогло. Кад сам му такао у живац, пријеђе му чемерно осмијевање преко лица, и он ми рече, да ће ми испричати све како је било, — али само не усмено, то даде тражим од њега, — он ће ми то све ставити на картију, па не мари, макар ја то стрпао и у „Стармалог“.

И ја други дан добих његову исповијест, која овако гласи:

„Мили мој друже.“ Кад је већ твоја жеља, чути што о моме страдању, е послушај де! Са десетак сељанина склопим ти ја неки уговор, чим зачусмо да чета у петак на Кулен-Вакуф јуришати намјерава. Тада смо углавили, о првом сутону — у четвртак — састати се код моје куће и одмах кренути се на границу, те у чијем наслону или стану дочекати звијезду даницу. Ја ти задржим ципеле на

× Због онако грубијанског понашања учитеља Ђорђа Богосава у Варјашу бира га Старчевићева странка за посланика на хрватском сабору и позива га, да уместо мандата понесе на сабор ону *левчу* због које се прославио.

○ У Београду је до сада било четири шаљива листа од најразличнијег правца. Да би била што већа *збрка*, појавио се сада и пети шаљиви лист „*Врка*“. (Међу шаљиве у ужем смислу нисмо бројали и „*Видело*“.)

* Код нас свира *војничка банда* само на најотменијим забавама. (Па то се онда у Кривошијама целе зиме фино забављају).

○ По најновијем званичном извештају има у Угарској 274 општине без *школе* и *учитеља*. — Па како би било, да се новац из *диспозиционога фонда*, што се на *кортешовање* и *денуцијанте* троши употреби на подизање школа у овим кукавним општинама? (Ал најпосле, шта се то тиче „*Стармалог*“.)

Аб.

П у с л и ц е.

Амил знам да значи *скроб*. А хоћете ли г. Амил-о донети Србији *скроби* или нове *скорби*, то ћемо скоро видети, (јер његови послови морају ићи *per Dampf*).

ногу, припашем пашћачу и задијем „*дугачки нож*“ и *револвер*“; заогрнем очев ћурак, а на главу устакнем шубару. О десно раме објесим „*шајдучки штуч*“; у џепове натрнам праха и олова, а срећом својом нагна ме мати, те справих по комад „*овнујекога* меса дебелог и потаче хљеба бијелог.“

Тај дан ромињала је киша све до пред мрак, а дан два прије падала је, као да су се небеса стровалила. Ти знаш, какве су наше цесте (друмови), а какве су оне раздрте путине, то не можеш вјеровати, већ да сам видиш. У речено доба сабра се моје друштво и пођосмо у име божије и у час добри. Нијесмо одмакли од куће, ласно би нас могао дозвати грлат човјек, а ја већ почех омишља ти: би ли се све то могло свршити и без мене! Срљајући тако по оном мраку ударим носом о оштрљат камен, на мах сам просјекао кожу на ципели и мало нагулио кожу на угани. Кад бих натрапао на локвицу, било ми је као да ми ко зубе вади. Све сам се тјешнио са бољијем, али кад закрпусмо преко некаква кукурузиншта, тад је требовала и мени лопата — као и ономе, што се увалио у глиб, кад је силазио с небеса — да се откопам. Ноге су ми упадале у нутра као да метишти клетва свега народа. Једва једну извучем и отресем већ је друга до глежња унутра. Непрестану сам се батргао ногама као удовац у колу. Срећом не потраја дуго. Дође увратине заграђене су живом оградом. Моја дружба нуди мене, да се први провучем. Хоће они да им ја крчим пута, али циц! нијесам ни ја ћорав. Прескаче један другар за другијем, али свакога чујеш гђе грди и тешко уздише; понајвише они, што су се изули да не поквасе обућу. Ја сам хтио проћи уз онога, што ми је предђачио, за то ни-

WWW.UNILIB.RS У Београду излазе нове напредњачке новине: „Садишњост“. Ала ти се брзо „Видело“ сподоби у прошлост.

На светли четвртак рекоше да ће бити у Карловцима синод. Ала тај синод иде лагано.

Ја неznam; Анђелић је до сада трчао у Пешту, — а сад га сво виђају сваки час у Бечу. (Зар су њему Пештанци за то дали Даљ, да он тражи мимо тога даља, још даљи даљ.)

Ми смо мислили да ће се Варјашки учитељ Богосав, због лажних денунцијација *угрести за прст*. А сад ево читамо у „Родољубу“ да је он већ заиста одгриз'о прст. — али не себи, него неком другом.

Један младожења опклацио се да ће своју заручницу за 10 сати пољубити 10,000 пута. Опкладу није добио, али је већ при седмој хиљади добио горопадне грчеве. (Можда су и грчеви „Нед. Листа“ дошли од силне љубави према субвенц. фонду.)

Немачки Митинзи.

У Угарској сада на све стране држе Немци митинге, на којима изјављују да су они добри домородци и пријатељи Маџара. Тих митинга толико много има, да кад би човек узео све на перо, изишло би да Немци у Угарској има куд камо више, него што их је последња статистика набројала: За то им сада Маџари довикују, доста, доста, браћо Немци, доста је, та верујемо ми вама!

Јесам чекао док он пријеђе, већ сам се одмах иза њега упустио. Кад је био на другој страни те трњане, љескове и кленове ограде, повеселих се, е ћу сретно умаћи, кад ли ме ошинуше оне пуштенице по образу; на један пут осу ми се небо звјездама. И од ћурка остала су неколика прамена вуне, као да се каква овца туда верала.

Близу ове њиве засађен је лијеп воћар. Усред њега бијели се кров од нове куће, а јер су кућна врата отворена била, опазисмо ватру на огњишту. Скоро једну уру потрошили смо довле, с тога закључисмо свратити се унутра: да се мало одморимо и одгрејемо.

Домаћин нас прими радосно. Нијесмо му морали каживати, по ком послу идемо онуда, позно је он то већ по нашем држању. Његове снахе и унучад усташе и дадоше неком столац, неком клупицу, а неком житну мјеру, да се сједнемо. И он је наумио ићи, с тога нам говораше, за што да лутамо по ноћи, боље је подранити. Његовој бесједи не би поговора, за то пошљедна уби прву. Сад се он разраколио као кокош на јајима; посла децу да натргају сувог плота и рече им да је ватра вечерас њихова шкрб. С нама се поче шалити, сваком је знао нечим ударити у образ; ма каква је била шала, онака је и одшалица. Смијању и шалењу није било краја. У тој шали и заборавио сам на првашње муке! — Знаш да ти радо таке приче слушаш, за то не могу ти бар неке прећутати. Тако један приповједаше, како је неки *К. Секула* из села Д. 1859. год. војевао у Италији, те кад се зажељео цркве и олтара, оде у католичку цркву (а био је православне вјере), гђе га је свјештеник срио с ријечима: „*Секула, Секула—арум*.“ На то му је овај одговорио: „Право ми и

Ћира. Кажу ти мени шта је то слагање и споразум разних народности?

Спира. То је н. пр. кад српско читаоничко певачко друштво у Н. саду пева у корист мађарске Dalarde.

Ћира. Лепо красно. Ал кажи ми још један пример.

Спира. На пример, на пример, кад иноверци при обнашању Христа на ускрс немају ни искре учтивости, да њоме запале бар једну свећу на своме прозору.

Ћира. Знаш ли ти, које је било највеће црвено јаје овог ускрса!

Спира. Не знам.

Ћира. А ја и то знам. Највеће црвено јаје овога ускрса била је глава оног војника у Београду, кога је потпоручник Никола Ристић тако истукао, да му је сву главу крв облила.

Предлог Стармалог

(како да се већ једном реши оmlадинско питање кад не могу господа у Пешти да се сами сете)

§. 1. Ко нема пуних 24 година, не може (ако је Србин) бити члан никаквог друштва, дакле, ни оmlадинског.

велиш да сам *арум* (бенаст), јер да сам био паметан, не би ми дошао к теби, да ме нагрдиш.“ По свој прилици потрефио је ући, кад је свјештеник пјевао: omnia „*seculorum*“ — Неки К. одведе свога сина у школу, у друго село, јер тада није било школе у сваком месту. Њему се пак није допадало тамо, он је вољео код куће грести котао и правити лончиће од блата, с тога напусти осми дан школу и допгри кући. *Отац* је хтио из њега човјека начинити; знао је како је њему тешко, што не умије бар име своје замрчити. Е, није куд камо, ред га је водити. Оседла коња, узјаше „школника“ и оде, водећи коња за улар. Није одмакао ни по уре хода, сrete га један зналац, назва му: „Помоз' Бог,“ и упита: куда ће. Сиромас отац одговори му са свијем безазлено: „*Ах, ево водим овога врага у школу*.“ Овај, зачуђено, поврну му: „*Бог с тобом, човјече, ко је још водио коња у школу*.“ Кад се отац обазрео, има што погледати; син је учинио *измицање*.

Сад си чуо једну из цркве, једну из школе; та да не говорим опет о себи, дозволи ми споменути још нешто и из живота. Господа по градовима лазе на сваке маленкости, ако им просац дође у кућу. Желе н. пр. зазнати: једе ли радо лука, пије ли вина прије чорбе . . . , а иначе лажу и варају се све на километаре. Није тако био Глиша Р.; кад је дошао својој миљеници, рече јој; „*Знаш шта? Тебе не ће нико, а мене не ће никаква; ајмо се нас двоје узети*.“ „*Јест, јест*, рећи ће газда, „*таман је нашла врећа закраву!* Па му је и прикладна.

(Свршиће се).

§. 2. (Још паметнији). Ако је који прејурно 24. годину, а остао жив, тај Србин мора бити: од бриге *сед*, од чешкања по глави: *ћелав*, од притиска атмосфере (интереса): *згурен* — а *сед*, *ћелав* и *згурен* човек не сме се уписати у омладину.

§. 3. (Најпаметнији.) Сви други, т. ј. који су навршили 24. годину, а немају више од 24 године, могу се састајати где год им је воља, могу претресати, што год им је воља, и могу продужити своје скупштине колико им је год воља. Нико их неће узнемиравати.

Додатак. Ако сте већ ручали: *наздравље!* — ако још нисте: *желим добар апетит!*

„Бог и Хрвати“.

Ми Хрватски Хрвати у Хрватском Срему поздрављамо Хрватски Хрватске Хрвате у Хрватском Загребу хрватским поздравом: „Бог и Хрвати“!

У Хрватском Срему на Хрватски Ускре године Хрватске 1882. **Крешимир Донерветер,**
Хрватски Хрват.*)

*) Ово је баш као оно: Јеси чула ти девојко! Кажи ти твојој девојци, да она мојој девојци не каже: девојко! Јер моја девојка не трпи, да твоја девојка мојој девојци каже: девојко!
Уредн.

Браћи Хрватима.

Нашао се неки *Pesti Frigues* који доказује да нема Хрватске. А бивало је опет људи, који су доказивали да нема Србаља.

На послетку ћемо још и сами посумњати да ли нас има.

За то се мени чини, да је већ крајње време да начинимо пробу у томе питању, па да будемо и сами на чисто.

Пробајмо да се споразумемо и здружимо, па ако нам то пође за руком, то ће бити најбољи знак, да нас има. А ако то ни сада нисмо кадри учинити, онда или нас нема или као да нас и нема, или можда боље да нас и нема.

Стармали.

Радосна вест.

Нашим светим оцима калуђерима, протама, плебаносима, који би радо јели сира и у пост, — а и пак своју душу да не огреше, — препоручујемо, да се одселе у Хинеску, — јер тамо се сад прави *сир од сочива*. (А ко зна, можда се прави од грашка: свињски карбонадла, од пасуља: телећи черег, од боба: печен ђурак. — Сад како је, да је; ал не би згорег било да оду да виде.

Још ако Хинези не међу криво стечена права *под кушус* него на *кушус*, онда нека јаве и нама, па ћемо и ми тамо доћи.)

Стармали.

Све под мање.

Путујући с уја Митом,
Био сам *иод Велебитом*.

Идућ' радо ноћу шором
Бивао сам *иод надзором*.

С'ортачив се с неким друсом
Био сам и *иод конкурсом*.

У том послу, — не баш драгом,
Био сам и *иод истрагом*.

Кумујући мајстор Стеви,
Воз'о сам се *иод арневи*.

Куцајућ' се чашом малом,
Био сам и *иод асталом*.

Кад се венчах с фрајла Резом,
Био сам и *иод превесом*.

Где сам сада? — траж'те лучом —
Сад сам, ево — *иод пашуком*.

Ашаврћ.

Само весело!

Уредник „Дар-мара“ Љубомир Петровић у Београду, доноси у 12. бр. свога листа ово:

„На знање:

Услед тога, што је мој лист други правац узео, чуо сам, да су подплаћена нека лица која ће ме ма где мучки дапасти. Ово чиним пажљивом надлежну власт а дотичним лицима велим, да ја од данас носим **револвер**, и први који ме ма где нападне остаће — *мртав!* . . . Љ. Петровић.“

Ваља знати, да је г. Љ. Петровић био до сада *либералац*, и још и у прошлом броју (11) „Дар-мара“ доноси министра Чеду са великим ушима и назива дотичне „лоповима и нитковима, што просипају иљадама дуката за остварење Бонтуовско-чивутске идеје,“ а одмах у идућем (12) броју доноси карикатуру Ристићеву и изјављује да „од данас „Дар-мар“ узима други правац“ и да ће од сада „под заставом *частнијом* и *поштенијом* продужити борбу до краја.“

Мој, господине Петровићу, таквом карактеру не треба за убијање — *револвер*, ваш је карактер убијен већ самим вашим поступком, односно коњичким скоком и сопственим признањем, да све што сте до сад говорили и писали није било „*часно* и *поштено*,“ него велите, да ћете од сада тек под таквом се заставом борити. Нек вам је сретно! Које заплакало —
Шумадинац.

Танталове муке.

Неки учитељ исприча у школи својим ученицима причу о Танталу и питаше гада своје ученике за сличне примере из живота.

„Дакле Драгутине“ рече једноме ђаку: „шта би за тебе на пример биле Танталове муке?“

„Кад би војници с музиком овуда прошли а ја не бих смео на прозор да их гледам рече Драгутин.“

Еманципирата цура.

Ова цура, — то је цура,
Далеко јој нема пара;
Тутун пуши, вино пије,
Дивно игра билијара.

Бичем швићка, срне лови,
И у нишан добро згађа,
Плива, скаче, коња јаше
— Као да је с Хоргобађа.

У обрану свог начела
Хоће да се дуелира,
Ја је гледам већ одавно,
— И срце ми нема мира.

И — ја да сам сад девојка,
Верујте ми, бог и душа,
Само ту би цуру себи
Изабр'о — за мужа.*) (Fl. Bl.)

*) Немојте тужити! Ко зна, можда је баш то ваша срећа, што нисте девојка. Коректор.

А. Даклем опет нова комета!

Б. Опет.

А. А да ли и ти мислиш, да комете не слуте на добро, — да нису пријатељи људима.

Б. Без сумње да је тако. Јер да оне нама добро мисле, ваљда би бар кадгод репом махнуле.

„W. C.“

Официр. Кажу ти мени, војниче, колико имаш браће.

Војник. Ја имам, господине још два брата.

Официр. Како то. Та мени је ономад твоја рођена сестра говорила, да она има три брата сад коме ћу да верујем, теби или њој!

У путујућем музеју.

Чивутин. Ево видите, господо моја, ово је онај мач, којим је Вилеам свога непослушнога магарца хтео да прободу.

Неко. Али, колико се ја сећам Вилеам није имао мача, само га је желио.

Чивутин. Но, па да, то је тај мач, што га је Вилеам желио.

Господин Н. Милостива госпођо, ви сте негда имали два мала псетањета, и једног мајмуна а сада их немате.

Госпођа. Е за бога, то је било, док сам још била девојком. А од како сам се удала, сад то мени све замењује мој муж.

Две сестре.

А. Познајеш ли до две сестре,
Што су увек у алеји?
Једна ј' плава, друга смеђа,
— Познајеш ли?

Б. Познајем ји.

А. Па шта велиш, са којом би
Мог'о стићи својој срећи?

Б. Ох не питај, драги брате,
То је мени тешко рећи.

Кад погледим ону плаву —

Тад бих хтео смеђе луче.

А у смеђу кад с' загледи —

Тад ме к плавој срце вуче.

Медички факултет у Паризу набројао је, да на целом свету има 182.000 доктора.

Кад је то тако, онда је најпробитачнији занат данас — бити гробар. Веле „Humor. Listy“.

Вештина владања.

„Овим родом“ — рече негда

Један везир брадати

„С врло мало мозга можеш

„Лепо, красно владати.“

То су чули, запамтили

Везирчићи брадати;

Па пробају истим родом

И без мозга владати.

(„В. Z.“)

Одговори уредништва.

Један-два. Ваш би чланак имао места, да сте га написали на скоро, кад је та књига изашла на свет. Али кад је то било! А сада, кад се већ „Стармали“ толико и толико пута о ту појаву очешао, — сад је опет узети, као ново нешто, на миџрос, то нема смисла.

„Маришка“. Случајно је пала у кошар. И тамо је у друштву; па нека је, нека тамо и остане.

З. у П. Тако је у других народа, тако би ваљало да је и у нас. Па ипак код нас не може да буде тако, — и док трају ове прилике, и не треба да буде тако.

Л. Л. Ако допустите ми ћемо то мало прекројити. Само тако може изићи.

Брати. Ово не можемо употребити, док не би знали ко нам пише, и ко јемчи да је баш заиста тако било.

„Једном од најмањих“ у Н. Сад. Ви нам описујете „чудо вевиђено“, како су српски учитељи били у кафани, па не само кафу, него и по литре вина попили, и код кучебера сецовали, усудили се међу собом и наздрављати; још су певали и песму о Сенковићу Ђурђу, — и тај ваш опис називате ви хумореском, — а наслов сте му дали: „Наша Школста Автономија.“ — Јесте чули, ви сте прави ђаво-лан! (Ми вам саветујемо, да и од сада тражите српске учитеље, али не у кафани већ у школи, где би могли мало боље научити српски правопис.)

Нове књиге.

Припослане уредништву на приказ.

Историја српскога народа, написао Венијамин Калаји са овлашћењем пишчевим превео Гаврило Витковић. Београд књиџар издавач Петар Ђурчић. Цена 2 дин. или 1 фор.

Марко Славнић. Биографска слика Вл. Красића. У Н. Саду. Штампариија А. Пајевића 1882. Цена . . .

„ЗДРАВЉЕ“.

Љекарске поуке народу.

Уређује др. Милан Јовановић-Батут.

Изилази на Цетињу два пута у месецу. Стаје за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 4 фор. годишње. За Србију и друге крајеве 10 динара или франака Претилату примају за Црну Гору уредник, за Аустро-Угарску П. Рамадановић у Котору, за Србију књиџара В. Валожиа у Београду, а осим тога и сви други наши књиџари.

Садржај 5. броја: Веља бубина (тракавица; ојађе-лица; пантљикара). — Дојиља. — „Дете расте“ — Одаје где спавамо. — Позледе од огња. — Неки лекови (Продужење). — Далак или плаштаница. — Календар „Здравља“ (Април). — Ситнице. — Ковчежић: Љекарски одговори и савети. Љекарска питања Кореспонденција уредништва и администрација. Читајте.

Садржај 6. броја: Веља бубина; тракавица; ојађе-лица; пантљикара. (Продужење). — Дојиља. (Свршетак). — Први покрети. — Одаје, где спавамо. — Длан или плаштаница. (Свршетак). — Хладно и врело јело. — „Спао врат“. — Ситнице. — Запамтите. — Ковчежић: Љекарски одговори и савети. Љекарска питања. Кореспонденција уредништва и администрације. Читајте.

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“

број 19-ти доноси

овај садржај: Забава: На клизавој стази. Приповетка из српскога живота (свршетак) од С. В. П. — Из природе: Шеста књига Луција Анеја Сенеке, о поезису, превод Др.

С. Павловића. — Песме: Заман је, од Николе Ђорића. — Преводи: Да те нешто питам. Идила Ђорџа Еберса, преводи Јов. Грчића. — Песме: Крај колевке од Ј. Петровића. — Уметност: „Косовка девојка“, студија од Стевана Поповића-Вацкога. — Песме: Љево од Воислава. — Народна здравље: Које је храна за човека? од др. Ђ. Натошевића. — Песме: Крај је, по Јовану Вајди од *. — Књижевност: Књиге Љубомира П. Ненадовића, реферат С. В. П. — Једно занимљиво питање. — Страни писци, Ђорџе Еберс. — Научне новости: Зодијакална светлост од С. М. — Астрономски дневник. — Уметничке новости: Сликара Тодоровића; косовка девојка, Београдско немачко друштво. — Уз наше илустрације: Сричад око гуслара. Мазурка и полонез. Смрт Димостенова. — Предлози: Местна статистика листова од —ан—. Књижевне белешке. Библиографија. — Сlike: Ђорџе Еберс немачки научењак и песник. Сричад око гуслара, студија Уроша Предића. — Мазурка и полонез, статује вајара А. Куршава. — Смрт Димостенова по слици М. Брамгота.

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претилату у Србији примају све тамошње књиџаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи. као и **Накладна штампарија А. Пајевића** у Нов. Саду.

РЕД ШЛОВИДБЕ.

пошт. лађа

од 1.

до даље

почињући

Априла.

наредбе.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвргом и петком у 5 сати после подне.

У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвргом у 11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвргом после 5 сати после подне. **ОДПРАВНИШТВО.**

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американој

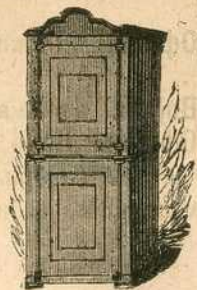
системи

сигурне од ватре и харе

из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не

уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и од-

правља госп. Ђорџе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видети и цене

9—35

сазнати.